

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloletú **A.**, bývajúcu u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Okresným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v B., dieťa matky D., bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. V., advokátkou so sídlom v B., a otca V., bývajúceho v G., **o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 32 P 252/2007 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12 CoP 14/2008, rozhodol o námietke zaujatosti sudcov

t a k t o :

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici Mgr. Magdaléna Škorpilová, JUDr. Magdaléna Balážová, JUDr. Janka Prístavková, Štefan Huljak, JUDr. Mária Rišiaňová, JUDr. Ferdinand Zimmermann, JUDr. Mária Podhorová, JUDr. Oľga Maľová, Mgr. Eva Novodomcová, JUDr. Jaroslav Mikulaj, Mária Biroščáková, Mgr. Štefan Baláž, JUDr. Marta Kucbelová, JUDr. Elena Jakubcová, JUDr. Milada Dzurošková, JUDr. Zita Nagypálová, JUDr. Danica Kočičková, Ľudovít Bradáč, JUDr. Jarmila Badíková, JUDr. Drahomíra Mikulajová, JUDr. Milan Segeč, JUDr. Eva Valenčíková, JUDr. Ján Škvarka, JUDr. Ján Deák, Mgr. Rudolf Ďurta, JUDr. Peter Chovanko, JUDr. Jozef Mikluš, Mgr. Alojz Palaj, JUDr. Jozef Ryant, JUDr. Juraj Babjak, JUDr. Ľubomír Bušík, Mgr. Ján Bednár, JUDr. Alena Antalová, JUDr. Drahomíra Dibdiaková, JUDr. Jana Hullová, JUDr. Eva Kmeťová, JUDr. Alena Križanová, JUDr. Daniela Maštaliťová, JUDr. Eva Michalcová, JUDr. Jana Novotná, JUDr. Miroslava Púchovská, JUDr. Miriam Sninská, JUDr. Ján Bobor a JUDr. Jozef Hrabovský **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí.

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Ing. Ján Gandžala, Mgr. Ivana Datlová, Doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD., JUDr. Ľudomír Gago, JUDr. Miroslav Klátik a JUDr. Eva Železníková **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí.

O d ô v o d n e n i e :

V konaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 29. januára 2008 č.k. 32 P 252/2007-73, ktoré je na Krajskom súde v Banskej Bystrici vedené pod sp. zn. 12 CoP 14/2008, vzniesol otec námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici. Na odôvodnenie námietky uviedol, že matka bola po dobu 5 rokov zamestnaná na tomto odvolacom súde ako zapisovateľka. Vzhľadom na to môžu byť všetci jeho sudcovia (bývalí kolegovia matky) zaujatí. Žiadal rozhodnúť o ich vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci a tiež o prikázaní veci inému súdu toho istého stupňa.

Opodstatnenosť námietky otca posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 16 ods. 1 O.s.p.) z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom tohto ustanovenia je predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania a prispieť k nestrannému prejednaníu veci a k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Občiansky súdny poriadok v tomto ustanovení za právne významný považuje vzťah sudcu k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom účastníkov konania.

Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 O.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 27/98 z 25. marca 1998). I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému

sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti účastníkom vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jeho osobný názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti účastníka o vzťahu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že účastník pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je len tvrdený, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

V danom prípade otec maloletej poukazuje na to, že matka bola po istú dobu zamestnaná na Krajskom súde v Banskej Bystrici a pri výkone zamestnania sa medzi ňou a sudcami vytvorili vzťahy, so zreteľom na ktoré sú všetci sudcovia tohto odvolacieho súdu vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Pokiaľ otec naznačuje, že okolnosti vylučujúce sudcu z prejednávania a rozhodovania veci sú dané vždy vtedy, ak účastníkom konania je bývalý zamestnanec súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, Najvyšší súd Slovenskej republiky opakuje to, čo už uviedol v iných rozhodnutiach (viď napr. Nc 142/99, Nc 1/2000, ale tiež 3 Nc 24/2007), že dôvodom na vylúčenie sudcu nemôže byť samotná okolnosť, že sudca bol v služobnom kontakte s tým, kto (či už ako sudca alebo ako zamestnanec) v minulosti plnil úlohy súdu, na ktorom pôsobí sudca, a kto v súčasnosti vystupuje v konaní pred týmto súdom ako účastník konania. Nielen vzťahy sudcov navzájom, ale tiež vzťahy sudcov a zamestnancov súdu vykazujú vo všeobecnosti znaky profesionálnosti, ktoré ešte v ničom nezakladajú možnosť vzniku pochybností o nezaujatosti alebo neobjektívnosti sudcov. Až v prípade, že by ich vzťah prerástol cez takto chápaný profesionálny rámec a nadobudol by charakter bližšieho osobného (napr. priateľského) vzťahu, mohla by takáto okolnosť byť dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci.

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorí sú vymenovaní v prvom odseku výrokovej časti tohto rozhodnutia, sa obsahovo zhodne vyjadrili v tom zmysle, že nemajú vzťah k účastníkom konania, k ich zástupcom a ani k prejednávanej veci. So zreteľom na

uvedené (obsahom spisu nespochybnené) vyjadrenie rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že títo sudcovia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci.

Na rozdiel od toho sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorí sú uvedení v druhom odseku výrokovej časti tohto rozhodnutia, po stránke obsahovej zhodne uviedli, že pri plnení služobných povinností sa v minulosti medzi nimi a matkou – bývalou zapisovateľkou odvolacieho súdu vytvoril pracovný vzťah, ktorý neskôr nadobudol znaky bližšieho osobného vzťahu, so zreteľom na ktorý skutočne môžu aj v súčasnosti vznikáť pochybnosti o ich nezaujatosti. Toto vyjadrenie bolo potrebné rešpektovať. Zohľadniac nimi samotnými potvrdenú skutočnosť významnú z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že uvedení sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci.

Keďže v danom prípade neboli všetci sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, nenastala procesná situácia, v ktorej nadriadený súd musí prikázať vec inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu rozhodol len o námietke zaujatosti, nie aj o prikázaní veci inému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. mája 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: